

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Victor Boico,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sîli, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Postolachi Valentin XXXXX,
*născut la XXXXX, originar și domiciliat
în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 04.12.2017 – 20.12.2018;

Instanța de apel: 15.08.2019 – 03.11.2020;

Instanța de recurs: 12.01.2021 – 21.06.2021.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 decembrie 2018, cauza fiind judecată în procedura prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul **Postolachi Valentin XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2), lit. b), c) și d) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani.

Acțiunea civilă înaintată de Scurtu Oleg s-a admis parțial, cu încasarea de la Postolachi Valentin și Zubcov Vladislav în beneficiul lui Scurtu Oleg a câte 5 000 (cinci mii) lei de la fiecare, cu titlu de prejudiciu moral.

Acțiunea civilă înaintată de Scurtu Oleg către Postolachi Valentin și Zubcov Vladislav privind încasarea prejudiciului material, s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Prin aceeași sentință au fost recunoscuți vinovați Leahov Vitalie XXXXX și Zubcov Vladislav XXXXX, însă în privința acestora hotărârile nu se contestă cu recurs ordinar.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Leahov Vitalie, în perioada de timp de la 20.05.2017, ora 21:00 min., până la 21.05.2017 ora 10:00 min., împreună și prin înțelegere prealabilă cu Postolachi Valentin și Zubcov Vladislav și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin deteriorarea roletei de la ghereta situată pe str. XXXXX, au pătruns în interior, de unde au sustras pe ascuns două genți de culoare neagră în care se aflau: două seturi de jocuri mini golf, la prețul de 18 000 lei; 25 m de cablu cu grosimea de 4x1,5 cm, la prețul de 500 lei; un transformator de curent electric la prețul de 600 lei; trei plafoane metalice de culoare albă la prețul de 1 050 lei; o trusă pentru instrumente în care se aflau un burghiu electric de model „Hummer”, un acumulator și încărcătorul pentru acesta la prețul de 1 300 lei; două foarfece de tăiat tablă, ambele la prețul de 1 200 lei; o cutie de cuie și șuruburi la prețul de 1 000 lei; două tuburi de silicon la prețul de 100 lei; pistol pentru silicon la prețul de 80 lei; un prelungitor la prețul de 700 lei; un prelungitor de 50 m de culoare albă la prețul de 1 000 lei; două ciocane la prețul de 80 lei și opt bobine cu sârmă de aramă la prețul de 240 lei, care aparțineau lui Scurtu Oleg.

După care, au părăsit locul comiterii infracțiunii, deplasându-se într-o direcție necunoscută, cauzând astfel părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă totală de 25 850 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului Postolachi Valentin au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2), lit. b), c) și d) Cod penal, furtul, adică *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea daune în proporții considerabile*.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel *partea vătămată Scurtu Oleg*, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei inculpaților Postolachi Valentin și Zubco Vladislav, precum și în latura civilă privind încasarea prejudiciului material cauzat din contul inculpaților.

În susținerea cerințelor formulate, apelantul a invocat că în cadrul urmăririi penale, cu certitudine a fost stabilită valoarea bunurilor sustrate și recunoscute de inculpați. Refuzul inculpaților Postolachi Valentin și Zubco Vladislav de a restitui valoarea bunurilor sustrate nu poate să fi temei de a respinge acțiunea civilă. În opinia sa, nerestituirea prejudiciului material de către inculpați reprezintă o circumstanță agravantă. La fel, a menționat că pedeapsa stabilită inculpaților este una prea blândă în raport cu fapta comisă și urmările acesteia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2020 a fost admis, din alte motive, apelul declarat de către partea vătămată Scurtu Oleg, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 20 decembrie 2018, doar în

privința lui Postolachi Valentin, în partea condamnării și în latura civilă, cu pronunțarea în acest sens a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal pornit în privința lui Postolachi Valentin în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, a fost încetat în baza art. 109 Cod penal și art. 391 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, în legătură cu împăcarea părților.

S-a exclus din sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 decembrie 2018 prevederile cu privire la încasarea de la Postolachi Valentin în beneficiul lui Scurtu Oleg a prejudiciului moral în mărime de 5 000 (cinci mii) lei, precum și admiterea în principiu a acțiunii civile față de Postolachi Valentin, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

4.1. Pentru a pronunța decizia adoptată, instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpații au săvârșit infracțiunea incriminată, iar vinovăția acestora fiind dovedită cu certitudine și fără echivoc, în baza materialului probator administrat, cercetarea judecătorească fiind desfășurată cu respectarea dispozițiilor procesual penale privind administrarea probelor.

În virtutea acestor prevederi legale, în ședința instanței de apel, s-a audiat suplimentar inculpatul Valentin Postolachi, partea vătămată Oleg Scurtu și au fost verificate și cercetate declarațiile și probele materiale prezente la cauza penală respectivă.

Astfel că, partea vătămată Oleg Scurtu, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel a declarat că, susține declarațiile date la faza urmăririi penale și la faza judecătii în prima instanță, totodată menționând că susține cererea de împăcare cu inculpatul Valentin Postolachi, din motiv că ultimul a achitat 10 000 (zece mii) lei, și este de acord să-l ierte și să fie încetat procesul penal în privința celui din urmă.

Prin urmare, a solicitat ca suma restantă în mărime de 40 000 (patruzeci mii) lei să fie încasată din contul inculpatului Vladislav Zubcov, dat fiind faptul că persoana nu reacționează, nu vine în ședința de judecată și nu dorește să restituie prejudiciul cauzat.

Cu referire la cererea de împăcare înaintată de către inculpatul Valentin Postolachi și partea vătămată Oleg Scurtu, instanța de apel a conchis de a admite cererea și conform prevederilor art. 109 Cod penal, a dispus încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Or, conform prevederilor art. 109 Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii 5 ani.

La caz, s-a relevat că infracțiunea prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. d), c), d) Cod penal, conform art. 16 alin. (3) Cod penal, se clasifică ca fiind una mai puțin gravă. Conform materialului din dosar, inculpatul nu dispune de antecedente penale.

Raportând situația juridică constatată la normele de drept enunțate, instanța de apel a conchis ca fiind incidentă soluția prevăzută la art. 391 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală: încetarea procesului penal în privința inculpatului Valentin Postolachi în baza art. 186 alin. (2) lit. d), c), d) Cod penal, din motivul că există circumstanța care înlătură răspunderea penală în baza art. 186 alin. (2) lit. d), c), d) Cod penal – împăcarea.

Astfel, instanța de apel a constatat că, înafară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, la caz, există un alt temei de a interveni în sentință.

Prin urmare, instanța de apel a subliniat că odată ce a intervenit un motiv pentru încetarea procesului penal, și anume – împăcarea părților, și că prejudiciul cauzat de către inculpatul Valentin Postolachi a fost reparat, acțiunea civilă urmează a se exclude din sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 20 decembrie 2018.

5. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Radu Sîli*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia privința lui Postolachi Valentin, în latura aplicării prevederilor art. 109 Cod penal, cu menținerea sentinței în acea parte.

În argumentarea recursului declarat acuzatorul de stat a evidențiat că prevederile art. 109 Cod penal nu sânt aplicabile în speța dată, pe motiv că alin. (2) al art. 109 Cod penal prevede că împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare – etapă ce a fost epuizată în cadrul judecării cauzei în prima instanță.

Restricția privind împăcarea părților doar la judecarea cauzei pe fond, în prima instanță, mai rezultă și din prevederile art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În contextul celor expuse, partea acuzării consideră concluzia instanței de apel contrară recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 56. *cu privire la împăcarea părților*, în care se explică faptul că sfera de extindere a art. 109 Cod penal, adică împăcarea părților, își are inițierea *la etapa judecării cauzei de către instanța de fond*, până în momentul când completul de judecată s-a retras în deliberare pentru a adopta sentința.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis

din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Reieșind din dispoziția alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Astfel, recurentul își întemeiază recursul ordinar declarat, pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care reglementează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În concret, recursul de pe rol este bazat pe faptul că instanța de apel eronat a încetat procesul penal în privința inculpatului Postolachi Vitalie în legătură cu împăcarea părților în temeiul art. 109 Cod penal, deoarece la această etapă nu se mai aplică această normă penală.

Așadar, Colegiul penal lărgit, admite acest argument, considerându-l ca fiind unul întemeiat, or, potrivit prevederilor art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea va produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare. Astfel, împăcarea trebuie să fie legată de intervenirea sa: oricând după pornirea urmăririi penale, însă nu mai târziu de momentul retragerii completului de judecată în camera de deliberare, la judecarea cauzei pe fond, de către prima instanță.

Acest înțeles al legii, care determină gradul de jurisdicție al instanței de judecată în cadrul căreia poate fi antrenată instituția împăcării părților, mai rezultă din construcția și plasamentul procedurilor ce le parcurge cauza penală pusă pe rol.

Conform Codului de procedură penală Titlului II, intitulat „JUDECATA”, cuprinde capitolele I-VI. Dintre acestea, Capitolul III reglementează judecarea cauzei penale în prima instanță, procedură, care este descrisă în patru secțiuni. Secțiunea a 4-a este dedicată anume unei faze speciale a procedurii de judecare – „Deliberarea și adoptarea sentinței”.

Prin urmare, până la acest moment, părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de alin. (1) art. 109 Cod penal, cu excepția celor prevăzute de alin. (1) art. 276 Cod de procedură penală. Imposibilitatea de a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal – Apelul și Recursul, rezultă din prevederile art. 230 Cod de procedură penală, care stipulează în alin. (2) că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Fazele următoare judecării cauzei sânt căi de verificare a temeiniciei și legalității

hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel incorect a aplicat prevederile art. 109 Cod penal, și a încetat procesul penal în privința inculpatului la etapa apelului, nefiind exercitat acest drept de către părți nici la etapa urmăririi penale și nici la etapa cercetării judecătorești în instanța de fond.

Astfel, instanța de recurs consideră că, prima instanță corect a constatat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului în cele imputate prin actul de învinuire, sentința nefiind contestată în această parte, iar pedeapsa aplicată lui Postolachi Valentin rezultă a fi una echitabilă și corect individualizată.

În consecință, conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și stabilind în speța dată prezența temeiului prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ajunge la concluzia de a casa hotărârea instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

7. În conformitate cu prevederile art. 431, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sîli, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui *Postolachi Valentin XXXXX*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 decembrie 2018.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *30 iulie 2021*.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Victor Boico